

Novela zákona o obalech zavede zálohování PET lahví a plechovek, rozpočty obcí si polepší o desítky korun v přepočtu na občana

7.11.2023 - | KDU-ČSL

Díky systému zálohovaných PETek a plechovek se nám podaří vysbírat až 90 % těchto odpadů k efektivnější recyklaci. Dnes z PETky může vzniknout například mikina nebo kobereček do auta.

„Naším cílem je vytvořit z PET lahve znovu PET lahev. Zavedením zálohování nejenže splníme naše evropské závazky, ale především ulevíme české přírodě, protože právě tyto obaly jsou jedněmi z nejčastěji ledabyle odhazovaných,“ vysvětluje záměr novely ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL). *„Řídím se myšlenkou, že nic není odpad. Zálohování je jenom jednou z výšečí cirkulárního hospodaření, které se vyvíjí a my musíme držet krok. Do budoucna budeme více a více materiálů separovat a recyklovat, jako příklad lze uvést textil,“* doplnil ministr Hladík.

Celkem by mělo vzniknout přibližně 11 tisíc sběrných míst. *„Odevzdat lahve a plechovky by mělo být stejně jednoduché, jako je tomu dnes u skla. Avšak kromě sběrných míst v obchodech počítáme také s odběrnými místy na čerpacích stanicích a prostřednictvím internetových obchodů, na kterých zákazník zboží v daném obalu zakoupí,“* doplňuje ministr Hladík. Pro obchodníky bude povinné nabídnout místo pro vrácení PET a kovových obalů v prodejnách nad 50 metrů čtverečních, možnost vrátit nápojový obal budou nabízet také všechny čerpací stanice nad 50 metrů čtverečních. Dobrovolně se mohou zapojit menší prodejny a obce, ale i například stánky, školy nebo jednorázové akce. V obcích nad 300 obyvatel, kde nebude ani povinné ani dobrovolné místo odběru, ho povinně zřídí operátor systému. Díky tomu bude systém dostupný pro naprostou většinu obyvatel.

Zálohovací systém by se měl týkat všech nealkoholických nápojů v plastových lahvích o objemu 0,1 až 3 litry a alkoholických nápojů do 15 % alkoholu v plastových lahvích. Dále také všech nealkoholických nápojů v plechovkách o velikosti 0,1 až 3 litry a nápoje s obsahem do 15 % alkoholu v plechovkách. Výjimky se týkají obalů od mléka a mléčných výrobků, nápojů nad 15 % alkoholu a jednorázových skleněných nápojových obalů, které se zálohovat nebudou. Celkově by podle odhadů mohlo ročně systémem projít zhruba 2,5 miliardy kusů PET lahví a plechovek.

„Z pohledu ministerstva je klíčové, aby se odpad co nejčastěji využíval jako zdroj. Zavedení zálohového systému by proto nemělo nijak narušit stávající systém třídění odpadů, ale doplnit ho. Zároveň nesmí poškodit ani obce, ani narušit trh s vytríděnými surovinami. Obce, které kvůli zálohování přijdou o část zisku z prodeje vytríděných materiálů, budou moci získat finanční prostředky přímo ze zálohového systému. Jednak díky manipulačním poplatkům za odběrná místa a také budou příjemci části peněz z nevybraných záloh,“ dodává David Surý, vrchní ředitel sekce ochrany životního prostředí MŽP.

Zákazník tedy při nákupu zaplatí zálohu, jejíž výše bude stejná jak u PET lahví, tak u plechovek. Její cena bude upravena vyhláškou, v současné době se počítá s výší 4 koruny. Při vrácení nepoškozeného a nesešlápnutého obalu s etiketou a EAN kódem mu bude tato částka vrácena. Lahve přitom nebude nutné vymývat.

Regulace černých pasažérů

Kromě podmínek zálohování upravuje novela také odkládání a zpoplatnění odpadových „černých pasažérů“. Jedná se například o reklamní tiskoviny. Za ukládání a recyklaci těchto odpadových položek by měl platit přímo jejich výrobce. Například odložené letáky v současné době tvoří až 20 až 30 % objemu modrých popelnic.

„Obzvláště u reklamních letáků tento krok povede k rovnějšímu přístupu producentů odpadů. Nyní totiž systém vybírá poplatky jen od producentů obalů, klíčové je tedy narovnat prostředí tak, aby každý producent odpadu platil. Pokud dojde k redukci reklamních tiskovin, bude to pochopitelně dobře, protože tím ulevíme dlouhodobému přepĺňování kontejnerů a jejich častému svozu. Poplatek by měl odpovídat zhruba současné výši u ostatních papírových obalů,“ doplňuje vrchní ředitel Surý.

Pozitivní dopad na rozpočty obcí

Ministerstvo životního prostředí na základě diskuze na pracovní skupině spočítalo, jak se novela zákona o obalech propíše do rozpočtů jednotlivých obcí. *„Pro výpočet jsme náhodně vybrali několik obcí a měst podle různého počtu obyvatel, celkově lze ale říct, že dopad na rozpočty obcí bude pozitivní. V průměru obec získá do rozpočtu navíc za každého občana 39 korun. Pro příklad uvedu město Bučovice na jižní Moravě, to může do svého rozpočtu získat více než 235 tisíc korun, celkové náklady města na odpady jsou 9,8 milionů korun,“* uvedl vrchní ředitel Surý.

„Obce se velmi často dotazují, zda novela zákona o obalech bude, či nebude mít negativní dopady na obecní rozpočty. Již v květnu jsme při představení tezí novely zákona o obalech informovali, že budoucí operátor bude povinen odvádět část nevybraných záloh (konkrétně 15 %) obcím, čímž by k negativním dopadům vůbec nemělo dojít. Na základě tohoto faktu je výpočet postaven. Pozitivní dopad bude mít také zpoplatnění černých pasažérů, i to se ve výpočtu promítlo,“ doplnil na závěr ministr Hladík.

„Systém separovaného odpadu nesmí stát na jediné ekonomické komoditě, jako je PET. Je třeba do systému zapojit i další hráče, například reklamní letáky. Díky novele zákona o obalech by měl vzrůst i náš rozpočet, podle MŽP by město Svitavy mohlo hospodařit navíc se 700 tisíci korunami. Tuto cestu vítáme a navíc si od zálohování slibujeme, že dojde i ke snížení odpadků v přírodě a v okolí města,“ uvedl starosta města Svitavy David Šimek.

Další informace najdete na stránce Zálohování.

Shrnutí zálohovacího systému - základní právní úpravy systému zálohování

- Nastavení povinných ambiciózních cílů sběru zálohovaných nápojových obalů
- Systém umožní pouze minimální výjimky
- Zálohované obaly budou jasně identifikovatelné a označené
- Místa odebírající zálohované obaly budou jasně určitelná
- Spotřebitelé mají jasné a srozumitelné informace k zálohovaným obalům

- Transparentní a nediskriminační systém zálohování
- Transparentní výběr operátora systému
- Operátor systému bude jen jeden
- Systém umožňuje rovný přístup a spravedlivé podmínky všem hospodářským subjektům, které se chtějí stát jeho součástí, za předpokladu, že uvádějí na trh obaly, které patří do typu nebo kategorie obalů zahrnutých do systému
- Stanoveny budou dostatečné požadavky na finanční způsobilost operátora systému
- Operátor systému poskytuje všem zapojeným subjektům a státní správě veškeré potřebné informace a pravidelně reportuje požadované údaje
- Neplnění povinností bude sankcionováno. Výše sankcí bude odrazující

<https://www.kdu.cz/aktualne/zpravy/mzp-novela-zakona-o-obalech-zavede-zalohovani-pet->